

Helse- og omsorgsdepartementet

Drammensveien 288
Postboks 578
1327 Lysaker
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Stig Arne Skjerven
Dir. tlf: 41634034

Vår ref: 14/5511 Vår dato: 02.02.2015
Deres ref: 14/4391- Deres dato: 03.11.2014

NOKUT – Høringsuttalelse vedrørende ny autorisasjonsordning for helsepersonell utenfor EØS

NOKUT viser til høringsbrev og høringsforslag av 03.11.2014. Vi takker for muligheten til å komme med innspill i saken. NOKUTs innspill dreier seg om både juridiske aspekter ved den nye autorisasjonsordningen og om noen tilleggsmomenter som kan fremme effektivitet og måloppnåelse på autorisasjonsområdet.

Kommentarer vedrørende juridiske aspekter i forslaget

NOKUT har merket seg at forslaget til ny autorisasjonsordning for helsepersonell innebærer at kravet til jevngodhet med tilsvarende norsk utdanning videreføres, jf. forslag til ny § 48a i helsepersonelloven.

NOKUT noterer at forslaget innebærer at det innføres tilleggskrav om gjennomført og bestått språkprøve og kurs i nasjonale fag ved autorisasjon av alle helsepersonellgrupper. I tillegg kreves det fagprøve og kurs i legemiddelhåndtering ved autorisasjon av leger, tannleger, sykepleiere og helsefagarbeidere; jf. forslag til ny forskrift om tilleggskrav.

NOKUT konstaterer at forslaget til ny autorisasjonsordning innebærer at Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAK) fortsatt skal foreta jevngodhetsvurderingen, og deretter kontrollere at aktuelle tilleggskrav for autorisasjon er oppfylt.

Det er i forslaget ikke belyst hvordan faglige jevngodhetsvurderinger foretatt av UH-institusjoner stiller seg til i forhold til SAKs jevngodhetsvurderinger, jf. universitets- og høyskoleloven (UH-loven) § 3-5 (3).

I henhold til forslaget skal Helsedirektoratet (Hdir.) fortsatt ha ansvaret for anskaffelse/bestilling av kurs og prøver for å dekke tilleggskravene knyttet til autorisasjonsordningen. Det fremgår av høringsnotatet side 33 at Hdir. også skal ha ansvar for å beskrive det faglige innholdet i de ulike kursene/prøvene, og inngå avtaler med aktuelle utdanningsinstitusjoner. Unntak gjelder, slik NOKUT oppfatter det, for språkprøven, som VOX skal videreutvikle og gjennomføre.

Generelt og uavhengig av det foreliggende forslag til ny autorisasjonsordning vil NOKUT bemerke at det følger av UH-loven § 3-3 om faglige fullmakter, at det tilligger institusjonene i UH-

sektoren selv å bestemme det faglige innholdet i studiene som de respektive institusjonene har faglig fullmakt til å tilby.

NOKUT forutsetter på denne bakgrunn at det er opp til den enkelte tilbyderinstitusjon å bestemme det nærmere innhold i aktuelle fagprøver. Det vil være nødvendig for å kunne vurdere om søkers utdanning kan anses som jevngrad med tilsvarende norsk utdanning, for eksempel norsk medisin-, odontologi- og sykepleierutdanning. NOKUT antar at det er institusjoner som tilbyr forannevnte utdanninger som får i oppgave å utforme fagprøvene. Tilsvarende må etter NOKUTs oppfatning gjelde for kurs innen legemiddelhåndtering og for kurs i nasjonale fag.

NOKUT understreker at kurs/prøver ved UH-institusjoner, som er del av tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell utdannet utenfor EØS, må underlegges de samme kvalitetskrav som ordinære studier.

Når det gjelder operasjonaliseringen av jevngodhetsvurderinger, ønsker NOKUT å understreke at beregninger av timetall kun i begrenset grad kan måle oppnåelse av faginnhold og læringsutbytte.

Tilleggs momenter for å fremme effektivitet og god måloppnåelse på autorisasjonsområdet

NOKUT er kjent med at Hdir. har fått et oppdrag fra HOD om å utrede hva som kan fremme god måloppnåelse på autorisasjons- og godkjenningsområdet. Vi har fått forståelse for at innspill fra både helsepersonell og samarbeidende aktører er viktig i dette arbeidet.

Med ansvar både for tilsyn med norsk utdanning og godkjenning av utenlandsk utdanning har NOKUT god oversikt over hvordan utdanningssystemene i ulike land står seg i forhold til det norske utdanningssystemet. Vår holdning er at offentlige godkjenningsordninger bør legge følgende hovedprinsipper til grunn: i) Kvalitet i vurderinger for å gi sikkerhet og trygghet for samfunnet, ii) brukervennlighet og forutsigbarhet for søkere, og iii) effektive ordninger som sikrer rask saksbehandling og optimal bruk av samfunnets ressurser

På denne bakgrunn tillater vi oss å spille inn følgende tilleggsmomenter som kan fremme effektivitet og god måloppnåelse på autorisasjonsfeltet:

1. Hel eller delvis automatisk autorisasjon for utvalgte land
2. Samordning gjennom nasjonal søknadsportal
3. Økt bruk av kompetanse på tvers av autorisasjons- og godkjenningsmyndigheter

Forslagene beskrives under.

1. Hel eller delvis automatisk autorisasjon for utvalgte land

NOKUT minner om at det finnes land utenfor EØS med velfungerende helsevesen, god kvalitet på sine helsefaglige utdanninger og kvalitetssikrede systemer for autorisasjon av helsepersonell.

Med utgangspunkt i de faglige kravene fra EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv kan Norge vurdere å inngå bilaterale avtaler om gjensidig autorisasjon av helsepersonell med utvalgte land. Dette gjelder land som har god kvalitet på sine helsefaglige utdanninger og som har gode systemer for autorisasjon, og der man kan forvente at utdanningene ikke er vesensforskjellige fra norske utdanninger.

NOKUT ser at dette kan være mest aktuelt å vurdere for land utenfor EØS som er omfattet av Lisboa-konvensjonen (Konvensjonen om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning i Europaregionen), hvor blant annet land som Australia, New Zealand, Canada og USA har sluttet seg til. Slike avtaler kan også vurderes igangsatt for land i andre regioner med velfungerende konvensjoner om godkjenning av høyere utdanningskvalifikasjoner.

Sonderinger og forhandlinger om bilaterale avtaler kan enten resultere i automatisk autorisasjon av enkelte kvalifikasjoner eller delvis automatisk godkjenning av kvalifikasjoner. I tillegg må kravene om språkprøve og kurs i nasjonale fag videreføres som grunnlag for autorisasjon av de 29 helsepersonellgruppene.

Fra NOKUTs side mener vi at en nyorientering i retning av bilaterale avtaler med utvalgte land utenfor EØS både vil gi større grad av transparens og forutsigbarhet for autorisasjonsordningene, og gjøre saksbehandlingen langt mer effektiv, uten at det øker risikoen for befolkningen. NOKUT kan stille kompetanse til rådighet for å bistå med å vurdere det juridiske og faglige grunnlaget for utenlandske utdanninger og utenlandske autorisasjonsordninger dersom dette skulle være ønskelig.

2. Samordning gjennom nasjonal søknadsportal om godkjenning

Implementeringen av det reviderte yrkeskvalifikasjonsdirektivet skal være gjennomført 18. januar 2016. Det vil medføre betydelige endringer i arbeidet med godkjenning og autorisasjon. Borgerne skal etter artikkel 57a kunne søke om godkjenning elektronisk enten hos kontaktpunktet for tjenestedirektivet eller hos det enkelte godkjenningskontor.

NOKUT mener at det er rasjonelt å etablere én felles søknadsportal for alle de norske godkjennings- og autorisasjonsordningene. Vi vil også peke på muligheten av å benytte vårt IKT-prosjekt, e-Sam, som grunnlag for dette; teknologien er i all hovedsak åpen og logikken i selvbetjeningsportalen kan utvides til å inkludere andre godkjenningsordninger. Det vil være samfunnsøkonomisk fornuftig å etablere én enhetlig søknadsportal i Norge, sammenlignet med kostnadene ved at alle godkjenningskontorer etablerer egne elektroniske søknadsportaler. Slik oppnår man optimal utnyttelse av nye digitale godkjenningsverktøy, på tvers av ulike forvaltningsområder.

Selv om NOKUT er godt kjent med at direktivets virkeområde kun er EØS-området, har NOKUT anbefalt at en elektronisk søknadsportal også tilrettelegges for søkere med kvalifikasjoner fra utenfor EØS.

3. Økt bruk av kompetanse på tvers av autorisasjons- og godkjenningsmyndigheter

NOKUT har lang erfaring som informasjonskontor for de norske ordningene for autorisasjon og godkjenning av utenlandsk kompetanse. Basert på dette ser vi flere muligheter for bedre koordinering og bruk av vår kompetanse på tvers av de ulike myndigheter og forvaltningsområder.

Vi vil videre peke på at NOKUT besitter solid kompetanse om både det norske og utenlandske utdanningssystemer med utgangspunkt i vårt tilsyns- og godkjenningsmandat. Vi ser at det kan være rasjonelt å bruke denne kompetansen også inn mot de andre godkjennings- og autorisasjonskontorene i større grad enn i dag.

På tilsynsfeltet inkluderer vår kjernekompetanse blant annet lovverk som studietilsynsforskriftene og rammeplaner, samt gjennomføring av akkrediteringer, evalueringer og godkjenninger. NOKUT har også stor erfaring med bruk av sakkyndige i både tilsyns- og godkjenningsarbeid.

Vår kjernekompetanse på godkjenningsfeltet inkluderer blant annet kunnskap om utenlandske utdanningssystemer, vurdering og verifisering av utenlandske utdanningsdokumenter, tilgang til akkrediterings- og godkjenningsorganer og læresteder i andre land, samt ekspertise på veiledning av søkere.

Som konkret eksempel på hvordan kompetansen til NOKUT kunne anvendes på, vil vi trekke frem at vi i forbindelse med implementeringen av direktivet har gitt signaler til KD at det kan være rasjonelt at én nasjonal godkjenningsinstans gjennomfører førstevurdering og en ekthetsvurdering av alle søknader om godkjenning og autorisasjon. Vi vil også peke på at vi har vært i dialog med SAK om hvordan NOKUTs godkjenningsordning for personer uten verifiserbar dokumentasjon kan utvides til å inkludere helsefaglige utdanninger.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet med ny autorisasjonsordning for helsepersonell utenfor EØS. Vi utdyper gjerne våre kommentarer om ønskelig.

Beste hilsen,

Terje Mørland
direktør

Stig Arne Skjerven
avdelingsdirektør

Kopi: Kunnskapsdepartementet